

Läkemedel som inte bör tas före operationer och andra invasiva ingrepp

Utsättning av läkemedel inför ett ingrepp/operation innebär en viss risk för utsättningssymtom och därför kan man inte generellt rekommendera patienter att inte ta sina mediciner inför en operation. Istället behövs en bedömning kring lämplig läkemedelsjustering där man tänker på effekter och terapisivikt som kan uppstå vid utsättandet av t.ex. betablockerare, antidepressiva, opioider och lugnande medel, läkemedel vid Parkinsons sjukdom, myastenia gravis, epilepsi, endokrin ohälsa (diabetes, thyroideasjukdom) och ulcussjukdom. För patientinformation se Centuri 58589 eller denna länk [Viktig patientinformation när det gäller läkemedel inför operation.](#)

Proppförebyggande och blodförtunnande läkemedel

Substans	Exempel produkt	Tid innan planerad op. utan läkemedel
Warfarin	Waran	Utsättning, alt ange INR för dosjustering, vid mekanisk klaff ska AK-mottagningen kontaktas för Fragmin-dosering och nedtrappning
Cilostazol	Cilostazol	5 dygn
Dipyridamol	Dipyridamol	2 dygn
Dalteparin	Fragmin	24 timmar (om det skall utsättas)
Apixaban Dabigatran Edoxaban Rivaroxaban	Eliquis Pradaxa Lixiana Xarelto	• 1 dygn om endoskopi/biopsi • 2 dygn om kirurgi eller ryggbedövning • 3 dygn om njursvikt • 4 dygn om njursvikt <u>och</u> Pradaxa
Klopidogrel	Plavix, Clopidogrel, Grepid, Cloriocard	5 dygn
Tikagrelor	Brilique	5 dygn
Prasugrel	Efient	7 dygn

Om patient inom 6 månader genomgått PCI måste utsättning diskuteras med PCI-operatör/kardiolog.

Läkemedel mot värk innehållande Acetylsalicylsyra

Substans	Exempel produkt	Tid innan planerad op. utan läkemedel
Acetylsalicylsyra	Acetylsalicylsyra, Aspirin, Bamyl, Bamyl koffein, Treo, Treo Comp, Tiplo	7 dygn - om komplett elimination önskas

Trombyl i dosen 75 mg x 1 behöver i allmänhet inte sättas ut före operationen. Om patienten har högre dos än 75 mg x 1 behövs en bedömning.

Övriga läkemedel mot värk

Substans	Exempel produkt	Tid innan planerad op. utan läkemedel
Celecoxib	Celebra	Utsättning behövs ej
Dexibuprofen	Tradil	12 timmar
Diklofenak	Diclofenak, Diclofenac T, Dicuno, Diklofenak T, Voltaren, Voltaren T, Solaraze	12 timmar
Diklofenak + Misoprostol	Arthrotec, Arthrotec Forte	12 timmar
Etoricoxib	Arcoxia	Utsättning behövs ej
Ibuprofen	Brufen, Ibumax, Ibumetin, Ibuprofen, Ipre, Nurofen	12 timmar
	Brufen retard	24 timmar
Ketoprofen	Orudis, Siduro	12 timmar
	Orudis Retard	24 timmar
Meloxicam	Meloxicam	Utsättning behövs ej
Nabumeton	Relifex	Utsättning behövs ej
Naproxen	Naprosyn Entero, Naproxen, Pronaxen	48 timmar
Naproxen + Esomeprazol	Vimovo	48 timmar
Piroxikam	Brexidol	14 dagar
Tenoxicam	Alganex	14 dagar

Läkemedel mot diabetes

Vissa diabetesläkemedel (de som innehåller metformin och de sk SGLT-2 hämmare) skall sättas ut inför operationer pga. risken för allvarliga biverkningar om cirkulatoriska problem och njursvikt skulle uppkomma under förloppet. Det gäller bl.a. nedanstående preparat:

Substans	Exempel produkt	Tid innan planerad op. utan läkemedel
Metformin	Glucophage, Metformin, Mitforgin	48 timmar
Metformin + Pioglitazon	Competact	48 timmar
Metformin + Vildagliptin	Eucreas	48 timmar
Metformin + Sitagliptin	Janumet, Velmetia	48 timmar
Metformin + Saxagliptin	Komboglyze	48 timmar
Metformin + Linagliptin	Jentadueto	48 timmar
Metformin + Dapagliflozin	Xigduo	72 timmar
Metformin + Empagliflozin	Synjardy	72 timmar
Metformin + Ertugliflozin	Segluromet	72 timmar
Linagliptin + Empagliflozin	Glyxambi	72 timmar
Saxagliptin + Dapagliflozin	Qtern	72 timmar
Dapagliflozin	Forxiga	72 timmar
Kangliflozin	Invokana	72 timmar
Empagliflozin	Jardiance	72 timmar

Övriga tabletter och injektioner för behandling av diabetes såsom DDP4-hämmare, sulfonureider, tiazolidindioner samt GLP-1-analoger intas som vanligt men inte på operationsdagen morgon.

Det gäller bl.a. nedanstående preparat:

Substans	Exempel produkt
Glimepirid	Amaryl, Glimepirid
Pioglitazon	Actos
Sitagliptin	Januvia, Xelevia
Vildagliptin	Glavus
Saxagliptin	Onglyza
Linagliptin	Trajenta
Liraglutid	Saxenda, Victosa
Semaglutid	Rybelsus

GLP-1-analoger som tas som veckoinjektioner görs uppehåll minst 7 dagar. Det gäller bl.a. nedanstående preparat:

Substans	Exempel produkt
Exenatid	Budyreon
Dulaglutid	Trulicity
Semaglutid	Ozempic, Wegovy

Vid **insulinbehandling** för diabetes gäller vid polikliniska operationer normal fastetid och inget insulin operationsdagens morgon. Vid ankomst till operation kontrolleras blodsockret och insulin ges. Om operationen sker på eftermiddagen och frukost tillåts tas en anpassad morgoninsulindos till detta.

Vid behov hängs ett sockerdropp. Vg se Preopkompendiet

Vätskedrivande läkemedel

På operationsdagens morgon skall läkemedel med vätskedrivande verkan inte tas tex Furix, Lasix Retard, Spironolakton, Esidrex.

Naturläkemedel

Många naturläkemedel, tex omega 3 och E-vitamin, kan ge ökad risk för blödning eller ha andra ogynnsamma effekter i kombination med de läkemedel som ges under operationen. Bör därför sättas ut två veckor innan operationsdagen.

Läkemedel mot autoimmuna sjukdomar

Vissa läkemedel mot autoimmuna sjukdomar (Humira, Remicade, Enbrel, Salazopurin, Metotrexat, Imurel, Azatioprin, Amgevita, Imraldi, Benepali, Zessly, Rixathon m fl.) bör ibland sättas ut i samband med operation då de kan påverka läkningsförmågan. Frågeremiss till patientens behandlande läkare för tydliggörande.

Hormonläkemedel – innehållande Östrogen

Kombinerade p-piller och andra preparat som innehåller det kvinnliga köns-hormonet östrogen eller påverkar östrogenreceptorerna (sk.SERM-preparat) kan ge ökad risk för blodpropp i samband med operation. De kvinnor som använder dessa preparat uppmanas nedanstående: (OBS! Minipiller/p-stav/hormonspiral innehåller EJ östrogen och kan tas som vanligt)

- 1) Vid kortare operation, < 30-40 min, som INTE innebär postop immobilisering, t.ex gips: Sätt INTE ut p-piller/hormonpreparat. Utsättningen kan då i sig medföra ökad risk för proppbildning
- 2) Vid längre operation, > 30-40 min, eller om det krävs postoperativ immobilisering, t.ex gipsning:
  - a) Sätt ut preparatet 4 v inför planerad kirurgi.
  - b) Ersätt kombinerat p-piller med minipiller/hormonspiral/hormonstav alt barriärmetod under tiden. En ev graviditet kan öka risk för proppbildning!
  - c) Återinsätt preparatet 2 veckor efter full mobilisering.
- 3) Vid AKUT kirurgi:
Fortsätt med p-piller/annan östrogenmedicin. Däremot ska pat ha tromboprofylax minst 7 dagar samt stödstrumor post-op, oavsett op-tid. Överväg förlängd tromboprofylax till full mobilisering.

De östrogeninnehållande produkterna finns i FASS, ATC-registret under Go2BB, Go3AA, Go3AB, Go3C, Go3F, Go3H samt SERM (Selektiv östrogenreceptormodulator) Lo2BA – se nedan för exempel:

Abelonell 28	Estrelen	Neovletta	Trionetta 28
Activelle	Estron	Neovletta 28	Trivina
Amorest 28	Eviana	Novofem	Yasmin
Anastrella 28	Evista	NuvaRing	Yasmin 28
Angemin	Evra	Qlaira	Yasminelle
Clioelle	Femanest	Prionelle	Yasminelle 28
Desolette	Femanor	Prionelle 28	Yaz
Desolette 28	Femasekvens	Raloxifen	Zoely
Divigel	Indivina	Rosal 28	Zyrona
Divina Plus	Livial	Sequidot	Tamoxifen
Estalis	Mercilon 28	Tibocina	Fareston
Estradot	Midiana 28	Tibolon	Faslodex